

Sygn. akt VII U 1262/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 czerwca 2021 r.

**Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych**

Przewodniczący SSO Monika Roślan – Karasińska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 17 czerwca 2021 r. w Warszawie

sprawy R. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania R. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z dnia 28 lipca 2020 r., znak: (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

24 sierpnia 2020r. za pośrednictwem organu rentowego **R. B.** wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z 28 lipca 2020r. znak: (...) o ustaleniu wysokości i podjęciu wypłaty emerytury. Odwołujący zarzucił decyzji naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 108 ust. 1 i 2 w zw. z art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS poprzez jego błędne zastosowanie (niezastosowanie) i ustalenie w skarżonej decyzji niższej kwoty emerytury niż kwota wynikająca z decyzji z 20 maja 2020r. R. B. wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie emerytury w prawidłowo ustalonej wysokości – w oparciu o faktycznie wpłacone składki z uwzględnieniem ich waloryzacji oraz zwaloryzowany kapitał początkowy, tj. w kwocie nie niższej niż wynikająca z decyzji z 20 maja 2020r. – 7 562,14 zł brutto (k.3-5 a.s.).

W uzasadnieniu odwołujący wskazał, że emerytura została mu przyznana decyzją z 8 stycznia 2018r., jednak nie była wypłacana ze względu na kontynuację pracy zarobkowej. Wypłata emerytury nastąpiła na skutek decyzji z 20 maja 2020r. W decyzji tej obliczono świadczenie odwołującego na kwotę 7 562,14 zł brutto. Następnie, w skarżonej decyzji organ rentowy ponownie przeliczył emeryturę, przyjmując zmniejszoną kwotę środków zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem ich waloryzacji – 185 081,29 zł zamiast 231 250,25 zł – świadczenie miesięczne wyniosło 7461,62 zł. R. B. wskazał, że zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w postanowieniach z 3 listopada 2015r. o sygn. akt III UZP 12/15, i z 6 października 2015r. III UZP 9/15, kwota raz ustalonej emerytury w systemie zdefiniowanej składki z biegiem czasu może jedynie wzrosnąć.

W odpowiedzi na odwołanie z 10 września 2020r. **organ rentowy** wniósł o rozpatrzenie sprawy na posiedzeniu niejawnym i oddalenie odwołania. W uzasadnieniu wskazano, że decyzją z 20 maja 2020r. ustalono zaliczono wysokość świadczenia odwołującego, z uwagi na niezakończony wówczas proces transferu środków z subkonta, zaś zaskarżoną decyzją ZUS ustalił ostatecznie wysokość świadczenia (k.9-12 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

R. B. urodził się (...) Odwołujący ukończył 65 lat (...) (bezsporne).

8 stycznia 2018r. odwołujący złożył wniosek o emeryturę, wskazując jednocześnie, że pozostaje nadal w stosunku pracy i zobowiązując się do złożenia świadectwa pracy po rozwiązaniu stosunku pracy. Decyzją z 26 stycznia 2018r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. przyznał odwołującemu emeryturę w kwocie zaliczkowej. Do jej obliczenia przyjęto kwotę składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji: 367 813,99 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego: 668 708,21 zł, kwotę środków zewidencjonowanych na subkoncie, z uwzględnieniem waloryzacji: 185 081,29 zł. Emeryturę obliczono poprzez podzielenie sumy powyższych kwot przez średnie dalsze trwanie życia (219,60 miesięcy), co dało świadczenie w wysokości 5562,86 zł. Wypłata emerytury została zawieszona, z uwagi na pozostawanie przez ubezpieczonego w stosunku zatrudnienia (wniosek z 8.01.2018r. k.1-6 a.r., decyzja z 26.01.2018r. k.13 a.r.).

27 kwietnia 2020r. ubezpieczony wniósł o wypłatę emerytury, dostarczając świadectwo pracy, potwierdzające rozwiązanie stosunku pracy z (...) S.A. z dniem 27 kwietnia 2020r. W związku z powyższym Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. wydał decyzję z 20 maja 2020r. znak: (...) o ustaleniu wysokości i podjęciu wypłaty emerytury, w której obliczył wysokość świadczenia, przyjmując kwotę składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji: 480 948,08 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego: 793 423,73 zł, kwotę środków zewidencjonowanych na subkoncie, z uwzględnieniem waloryzacji: 231 250,25 zł. Suma powyższych kwot podzielona przez średnie dalsze trwanie życia (199,10 miesięcy) dała kwotę 7 562,14 zł brutto. W decyzji wskazano, że emerytura ustalona tą decyzją ma charakter zaliczkowy, a ostateczna wysokość emerytury zostanie ustalona w terminie późniejszym po zakończeniu procedury przekazywania środków zgromadzonych w OFE (świadectwo pracy k.31 a.r., decyzja z 20.05.2020r. k.33 a.r., wniosek z 27.04.2020r. k.37 a.r.).

28 lipca 2020r. organ rentowy wydał decyzję o ustaleniu wysokości i podjęciu wypłaty emerytury znak: (...). Świadczenie zostało obliczone przez podzielenie przez średnie dalsze trwanie życia (199,10 miesięcy) sumy kwoty składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji: 507 104,28 zł, kwoty zwaloryzowanego kapitału początkowego: 793 423,73 zł i kwoty środków zewidencjonowanych na subkoncie, z uwzględnieniem waloryzacji: 185 081,29 zł. Świadczenie brutto wyniosło 7 461,62 zł. W decyzji wskazano, że ma charakter ostateczny. Począwszy od lipca 2020r. ze świadczenia pobierana jest wyższa zaliczka na podatek dochodowy, tj. w wysokości 32% dochodu uzyskanego w danym miesiącu, na wniosek ubezpieczonego z 2 czerwca 2020r. (wniosek z 2.06.2020r. k.41 a.r., decyzja k.45-48 a.r.).

6 sierpnia 2020r. R. B. zwrócił się do organu rentowego o wyjaśnienie między kwotami emerytury ustalonymi w decyzjach z 20 maja i 28 lipca 2020r. ZUS w piśmie z 10 września 2020r. przedstawił zasady waloryzowania kapitału początkowego, kwot składek zewidencjonowanych na koncie i subkoncie, a także wskazał, że do wydania decyzji z 20 maja 2020r. przyjęto kwotę środków zewidencjonowanych na subkoncie z uwzględnieniem waloryzacji: 231 250,25 zł. Na powyższą kwotę składały się: 180 963,27 zł kwoty zaewidencjonowane na subkoncie do 31 grudnia 2017r. i środki zwrócone w ramach tzw. suwaka bezpieczeństwa, 9730,16 zł składka za 2018r., 10 543,12 zł składka za 2019r., 5350,80 zł waloryzacja roczna za 2017r., 9340,03 waloryzacja roczna za 2018r. i 11 001,35 zł waloryzacja kwartalna za 2019r. Następnie, po zakończeniu procedury przekazywania środków zgromadzonych na subkoncie wydano decyzję ostateczną, w której przyjęto kwotę środków zewidencjonowanych na subkoncie z uwzględnieniem waloryzacji: 185 081,29 zł. Na powyższą kwotę składały się: 180 963,27 zł kwoty zaewidencjonowane na subkoncie do 31 grudnia 2017r. i środki zwrócone w ramach tzw. suwaka bezpieczeństwa oraz kwota 4 118,02 zł stanowiąca ostatnią waloryzację kwartalną (wniosek z 6.08.2020r. k.49 a.r., pismo z 10.09.2020r. k.73 a.r.).

Postanowieniem z 4 stycznia 2021r. Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu rachunkowości lub księgowości na okoliczność prawidłowego ustalenia wysokości świadczenia emerytalnego ubezpieczonego. W opinii z 9 lutego 2021r. biegła z zakresu rachunkowości, w tym prowadzenia ksiąg rachunkowych, podatków (podatek od towarów i usług, podatek dochodowy od osób fizycznych, podatek dochodowy od osób prawnych),

kadr i płac, ekonomii, bankowości, leasingu i czynszów lokalowych E. Z. wskazała, że organ rentowy w skarżonej dokonał prawidłowego obliczenia wysokości emerytury R. B. – 7 461,62 zł, z uwzględnieniem kwoty składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji: 507 104,28 zł, kwoty zwaloryzowanego kapitału początkowego: 793 423,73 zł oraz kwoty zgromadzonej na subkoncie z uwzględnieniem waloryzacji: 185 081,29 zł. Zdaniem biegłej organ rentowy w decyzji z 20 maja 2020r. błędnie przyjął do obliczenia emerytury kwotę zgromadzoną na subkoncie z waloryzacją w wysokości 231250,25 zł, bowiem na saldzie konta zostały wówczas ujęte kwoty, które faktycznie nie zostały tam przekazane. Strony nie zgłaszały zastrzeżeń do opinii, odwołujący w piśmie z 12 marca 2021r. wskazał jedynie, że opinia jest bezprzedmiotowa, ponieważ organ rentowy naruszył art. 108 ustawy emerytalnej, bowiem raz ustalona emerytura nie może zostać obniżona (postanowienie z 4.01.2021r. k.24 a.s., opinia biegłej z 9.02.2021r. k.29-45 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie ww. dowodów, mając na uwadze, że nie był on sporny między stronami niniejszego postępowania. Dowodów z dokumentów żadna ze stron nie kwestionowała, a Sąd z urzędu nie znalazł podstaw do tego, aby odmówić im wiarygodności i mocy dowodowej. Swoich ustaleń Sąd dokonał również na podstawie opinii biegłej z zakresu rachunkowości – E. Z.. Sąd uznał opinię biegłej za sporządzoną rzetelnie i fachowo, a przedstawione przez nią obliczenia za odpowiadające stosownym wzorom określonym w przepisach ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Opinię cechuje duży stopień szczegółowości i kompleksowe przedstawienie zagadnienia stanowiącego tezę dowodową, co skutkowało uznaniem przedmiotowej opinii za wiarygodną.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że wobec braku zgłoszenia przez strony konieczności przeprowadzenia rozprawy ani jakichkolwiek dowodów, których przeprowadzenie wymagałoby jej wyznaczenia, uznając, że sporne zagadnienie dotyczy oceny stanu prawnego, a nie faktycznego, Sąd skierował sprawę na posiedzenie niejawne na podstawie art. 148¹ k.p.c.

Spór w niniejszym postępowaniu dotyczył wysokości emerytury przyznanej R. B. w decyzji z 28 lipca 2020r. znak: (...), która była niższa niż obliczona w decyzji z 20 maja 2020r. znak: (...). Odwołujący wskazywał, że stosownie do art. 108 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej, raz przyznana emerytura nie może ulec obniżeniu, w szczególności organ rentowy nie może w kolejnej decyzji obniżyć uprzednio przyjętych kwot stanowiących podstawę obliczenia świadczenia. Tymczasem różnica wysokości świadczenia obliczonego w powyższych decyzjach wynikała z rozbieżności w przyjętej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. kwoty środków zewidencjonowanych na subkoncie z uwzględnieniem waloryzacji – w decyzji z 20 maja 2021r. wskazano tę kwotę w wysokości 231 250,25 zł, zaś w skarżonej decyzji z 28 lipca 2020r. – 185 081,29 zł. Bezsporne zaś było to, że odwołującemu przysługuje prawo do emerytury od 26 stycznia 2018r., fakt zawieszenia wypłaty świadczeń do marca 2020r., wysokość zwaloryzowanego kapitału początkowego i kwoty składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji, przyjętych w skarżonej decyzji.

Wysokość świadczenia przyznanego odwołującemu na mocy skarżonej decyzji została obliczona na zasadach określonych w art. 108 ust. 2, 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 291, dalej ustawa emerytalna). W myśl powyższych przepisów, w wypadku, gdy po przyznaniu prawa do emerytury ubezpieczony podlegał ubezpieczeniom społecznym, wysokość jego emerytury ulega ponownemu ustaleniu w ten sposób, że wcześniej ustalone świadczenie powiększa się o kwotę wynikającą z podzielenia składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu ustalenia prawa do emerytury, o której mowa w art. 24 i 24a, i zwaloryzowanych zgodnie z art. 25 przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone dla wieku danego ubezpieczonego w dniu złożenia wniosku o przeliczenie wysokości emerytury, z uwzględnieniem tego, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek zaewidencjonowanych od miesiąca, od którego została podjęta wypłata emerytury po raz pierwszy, do miesiąca poprzedzającego miesiąc zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury.

W związku z powyższym, słusznie podnosi odwołujący, że w wypadku przyznania prawa do emerytury, a następnie pozostawania w stosunku zatrudnienia, podstawa obliczenia emerytury powinna wzrosnąć z uwagi na opłacanie składek na ubezpieczenia społeczne i nie ma możliwości, aby przy ponownym obliczeniu emerytury po rozwiązaniu stosunku pracy, świadczenie to było niższe. Jednakże w realiach niniejszego postępowania, dla prawidłowego porównania wysokości kwot stanowiących podstawę obliczenia wysokości emerytury ubezpieczonego z decyzją z 28 lipca 2020r. znak: (...), należy wziąć pod uwagę decyzję o przyznaniu emerytury w kwocie zaliczkowej z 26 stycznia 2018r. znak: (...), a nie decyzję z 20 maja 2020r. znak: (...). Ostatnia z wymienionych decyzji miała bowiem charakter zaliczkowy ze względu na trwanie procedury przekazywania środków zgromadzonych w OFE i wskazano w niej, że ostateczna decyzja zostanie wydana po zakończeniu transferu tych środków. Porównanie decyzji z 26 stycznia 2018r. i z 28 lipca 2020r. prowadzi do wniosku, że organ rentowy dokonał prawidłowego obliczenia składników emerytury. W okresie dzielącym te decyzje R. B. pozostawał w stosunku pracy, a zatem kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wzrosła z 367 813,99 zł do 507 0948,08 zł.

Wydanie decyzji z 20 maja 2020r. o charakterze zaliczkowym nastąpiło na podstawie art. 120 ust. 2 ustawy emerytalnej, zgodnie z którym organ rentowy przyznaje zainteresowanemu świadczenie w kwocie zaliczkowej, zbliżonej do kwoty przewidywanych świadczeń wtedy, gdy składki należne za okres, z którego ustalono podstawę obliczenia emerytury określonej w art. 26, zostały zewidencjonowane na koncie ubezpieczonego w terminie uniemożliwiającym ich uwzględnienie w podstawie obliczenia świadczenia w dniu wydania decyzji w sprawie prawa do świadczenia i ustalenia jego wysokości. Jak wskazał

Powyższe oznacza, że całkowicie bezzasadna jest argumentacja wnioskodawcy, że na mocy decyzji z 20 maja 2020r. ma on prawa nabyte co do przyjętej w niej kwoty środków zewidencjonowanych na subkoncie, z uwzględnieniem ich waloryzacji. Decyzje zaliczkowe nie mają bowiem charakteru ostatecznego i nie kończą one postępowania w sprawie. Przede wszystkim trzeba zauważyć, iż celem wydawania decyzji zaliczkowej jest zapewnienie ubezpieczonemu, którego prawo do renty jest niewątpliwie wypłaty świadczenia, które jest z reguły jeżeli nie jedynym to głównym źródłem utrzymania, mimo istnienia problemów z precyzyjnym określeniem wysokości tego świadczenia. Z treści art. 120 ustawy emerytalnej wynika, iż zaliczka jest ustalana jedynie w kwocie zbliżonej do przewidywanego świadczenia, a tym samym, świadczenie z definicji ma scharakter nietrwały i przede wszystkim prognozowany. Podlega zatem w razie takiej potrzeby korekcie w związku z późniejszą decyzją ustalającą ostatecznie wysokość świadczenia. Dodatkowo wskazać należy, że organ rentowy zobowiązany jest raczej przyznać świadczenie w wysokości zaliczkowej, niż odwlekać wydanie decyzji do momentu jednoznacznego ustalenia właściwej wysokości świadczenia. Szybkie i skuteczne nabycie świadczeń stanowi słuszny interes ubezpieczonego (zob. np. wyrok SA w Poznaniu z 9 lutego 2010 r., III AUa 1169/09, LEX nr 628255, wyrok SA w Białymstoku z 20 września 2017 r., III AUa 49/17, LEX nr 2404609, wyrok SA w Szczecinie z 26 października 2017 r., III AUa 933/16, LEX nr 2427731).

Ubocznie należy zauważyć, że oba przywołane przez R. B. postanowienia Sądu Najwyższego (III UZP 9/15 i III UZP 12/15) dotyczyły porównania kwot stanowiących podstawę wyliczenia emerytury w decyzjach o przyznaniu prawa do emerytury, której wypłata została zawieszona z decyzją o podjęciu wypłaty tej emerytury, nie zaś decyzji o podjęciu wypłaty w wysokości emerytury o charakterze zaliczkowym z decyzją o podjęciu wypłaty emerytury o charakterze ostatecznym.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.